

Raadsavond	4-6-2025 C&K en 23-6-2025 V&A
Zaaknummer	833755
Portefeuillehouder	Nick van Egmond
Vorbereid door	Middelen
Onderwerp	Kaderbrief 2026

Beslispunten

De financiële kaders voor verwerking in de meerjarenbegroting 2026-2029 vast te stellen, inhoudende:

1. Te kiezen voor het voorgestelde scenario zoals benoemd in hoofdstuk 2 van de kaderbrief 2026;
2. De uitgangspunten vast te stellen zoals benoemd in hoofdstuk 3 van de kaderbrief 2026;
3. Kennis te nemen van de effecten van de voorjaarsnota, zoals benoemd in dit raadsvoorstel.

Wat willen we bereiken

Het doel van deze kaderbrief is om uw raad een scenario aan te bieden dat de kaders vormt voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2026-2029. In dit scenario zijn zowel de keuzes van het college in combinatie met de onoverkomelijke ontwikkelingen verwerkt, en zijn de uitgangspunten die zijn gehanteerd beschreven. Bij instemming van de raad kan het college aan de slag met het opstellen van de programmabegroting 2026 met een sluitend meerjarenperspectief.

De kaderbrief blijft daarbij een momentopname. Met de kennis van nu is een scenario tot stand gekomen, waarin niet alle onzekerheid is weggenomen. De Voorjaarsnota 2025 heeft wat verlichting gebracht ten aanzien van het zogenaamde “ravijnjaar” maar de zorgen zijn hiermee niet weg. Met name vanaf 2028 is de financiële toekomst nog erg onzeker. Het kabinet heeft ambities gesteld rond het effect van de Hervormingsagenda Jeugd. Daarnaast wil het kabinet inzetten op extra maatregelen om de kosten van het stelsel verder te beheersen. In de kaderbrief 2026 is de aanname dat de jeugdzorguitgaven hiermee gedekt worden. Op het moment van schrijven is er nog geen duidelijkheid vanuit de toezichthouder hoe hiermee om te gaan. Feitelijk is het zogenoemde ravijnjaar 2026 met twee jaar naar achteren verschoven.

Samenvatting

Met het aanbieden van de kaderbrief 2026, legt het college aan de raad een scenario voor om de kaders voor de meerjarenbegroting 2026-2029 vast te stellen. Op grond van deze vastgestelde kaders kan het college aan de slag met het opstellen van de programmabegroting 2026 met een sluitend meerjarenperspectief. In de kaderbrief zijn de keuzes van het college verwerkt evenals de onoverkoombare ontwikkelingen. Daarnaast zijn de gehanteerde uitgangspunten voor het opstellen van de kaderbrief beschreven.

Inleiding

In het kader van de nieuwe P&C cyclus, zoals eerder besproken in uw raad, spreken wij vanaf 2026 over een kaderbrief in plaats van richtnota. Het doel van deze kaderbrief is om de uitgangspunten voor de begroting vast te stellen, zodat het college een programmabegroting 2026 kan opstellen met een sluitend meerjarenbeeld. De kaderbrief 2026 is beleidsarm qua nieuwe ambities, behoudens onoverkomelijke ontwikkelingen vanuit bestaand beleid, maar houdt wel de eerder vastgestelde ambities overeind.

Proces

De totstandkoming van de Kaderbrief 2026 verloopt via de vaste route van MT/DT, via het college naar de raad. Startpositie van de kaderbrief 2026 is de meerjarenbegroting 2025-2028 na de septembercirculaire van 2024. Vervolgens zijn ambtelijk alle (onoverkomelijke) claims opgehaald. Na het ophalen van de claims bij de verschillende clusters, zijn deze tweemaal besproken in het MT/DT en is iedere clustermanager in de gelegenheid gesteld om zijn/haar claim van een goede onderbouwing te voorzien, waarbij zoveel als mogelijk de verbinding met het raadsakkoord is gelegd. Aanvullend heeft hierover een gesprek met het DT plaatsgevonden. Vervolgens is er een eerste en tweede lezing geweest in het college waarin het college het definitieve scenario heeft bepaald wat aan uw raad wordt voorgelegd.

Resultaat

Het resultaat is een kaderbrief 2026 waarin de kaders voor de meerjarenbegroting 2026-2029 worden gepresenteerd. Het college biedt een scenario aan waarbij de eerder vastgestelde ambities overeind blijven. Het voorgestelde scenario wordt middels een korte uitleg in de kaderbrief toegelicht.

Eerdere ombuigingsvoorstellen

In de kaderbrief 2026 staan twee financieel technische ombuigingsvoorstellen uit de kadernota 2025 die zullen starten in 2026. Het gaat hierbij om:

- Het activeren van ambtelijke inzet;
- Het verlengen van de afschrijvingstermijn van nieuwe gebouwen van 40 naar 50 jaar.

Beide voorstellen leveren een financieel voordeel op. Echter: het is de wens van uw raad geweest om deze voorstellen opnieuw te kunnen beoordelen op omkeerbaarheid wanneer zou blijken dat het rijk de gemeenten alsnog tegemoet zou komen in de discussie “geen taken zonder knaken”. In de Voorjaarsnota 2025 is het rijk de gemeenten deels tegemoetgekomen, maar op onvoldoende wijze om deze twee financieel-technische ombuigingsvoorstellen terug te draaien. Beide voorstellen zijn nu in de kaderbrief benoemd, maar wegen niet mee in de telling, uitgaande van het standpunt dat er geen ruimte is om deze terug te draaien.

Effect voorjaarsnota 2025

De voorjaarsnota 2025 geeft deels financiële verlichting voor 2026 en 2027. Er komt extra geld beschikbaar. Dit extra geld helpt om onder andere de jeugdzorguitgaven te dekken en de terugval in het gemeentefonds vanaf 2026 deels te reduceren. Echter: de onzekerheid vanaf 2028 blijft. Vanaf 2028 gaat het kabinet ervan uit dat de maatregelen uit de Hervormingsagenda dan hun beoogde effect zullen hebben. Daarnaast wil het kabinet inzetten op extra maatregelen om de kosten van het stelsel verder te beheersen. Hoe dit in de praktijk zal uitwerken en of deze ambities zullen worden gerealiseerd, is onduidelijk. Feitelijk is hiermee het zogenoemde ravijnjaar 2026 met twee jaar naar achteren verschoven.

De financiële effecten van de Voorjaarsnota 2025 voor onze gemeente zijn berekend en verwerkt in de kaderbrief 2026.

Update meicirculaire

Er is nog geen update over de meicirculaire.

Argumenten

Door het vaststellen van de keuzes van het college, de onontkoombare ontwikkelingen (beide in hoofdstuk 2 van de kaderbrief) en in te stemmen met de benoemde uitgangspunten (hoofdstuk 3) kan het college een programmabegroting 2026 opstellen met een sluitend meerjarenperspectief.

Kanttekeningen

De kaderbrief geeft nog geen definitief beeld.

De kaderbrief is een momentopname waarin de kennis van nu is meegenomen. Wel is geprobeerd de onzekerheid zoveel als mogelijk te beperken. Dit is gedaan door gebruik te maken van de doorrekening die PAUW voor gemeenten uitvoert ten aanzien van de consequenties van (in dit geval) de Voorjaarsnota 2025. De uitkomsten van die berekening zijn verwerkt in de kaderbrief 2026. Een definitief beeld kan pas worden gegeven wanneer de uitkomsten uit de meicirculaire bekend zijn. Deze uitkomsten zullen worden verwerkt bij het definitief opstellen van de meerjarenbegroting 2026-2029.

Sluitende meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting dient structureel sluitend te zijn. Dit wil zeggen dat baten en lasten structureel met elkaar in balans zijn. Het beeld van de kaderbrief laat op dit moment voor één jaar (2027) nog een tekort zien. Zoals ook in het vorige punt benoemd, is de toekomst nog onzeker. Zolang de inhoud van de meicirculaire nog niet bekend is, kan geen definitief beeld worden gegeven. Echter: het lange termijnbeeld (vanaf het laatste jaar van de meerjarenbegroting i.c. 2029) is wel sluitend. Hiermee wordt voldaan aan de voorschriften uit het BBV. Voor het opstellen van de definitieve Programmabegroting 2026 spant het college zich in om een voor alle jaren een sluitende begroting te presenteren.

Risico's

Vanuit onze risicobeheersingssystematiek worden onoverkomelijke incidentele risico's afgedekt met het weerstandsvermogen. Maar er kunnen ook ontwikkelingen op ons afkomen met structurele effecten die om grote prioriteit vragen. Potentiële voorbeelden daarvan zijn:

- (Verduurzaming) gemeentelijke huisvesting: het voorkeursscenario en financiële paragraaf is in voorbereiding.
- Kostenontwikkelingen in het sociaal domein: landelijk en regionaal wordt er gewerkt aan de hervormingsagenda.
- Ontwikkelingen in onderwijshuisvesting: in het Integraal Huisvestingsplan dat in het najaar aan de raad wordt aangeboden, wordt een doorkijk gemaakt van de benodigde huisvesting met een ruimtelijke en financiële paragraaf.
- Groot onderhoud: In het najaar wordt het MJOP gebouwen uit 2019 herzien.
- Sportpad: Nu we flink wat stappen verder zijn met alle ontwikkelingen, zijn bepaalde risico's niet meer aan de orde, terwijl er weer nieuwe onzekerheden zijn ontstaan. In de zomer starten we met de herijking van de resterende risico's op basis van de voortgang van het project.

De gemeente Kaag en Braassem zal financieel scherp aan de wind moeten blijven varen en, indien nodig, prioriteiten moeten stellen. De buffer in het meerjarenperspectief is klein. In het verlengde

daarvan adviseert het college met klem om vast te houden aan deze eerder gedane ombuigingsvoorstellen.

Participatie en inspraak

- 4 juni 2025 Kaderbrief 2026: Context & Kaders
- 23 juni 2024 Kaderbrief 2026: Visie & Advies
- 07 juli 2024 Kaderbrief 2026: Besluitvormende raad

Financiële consequenties

De richtnota bevat de keuzes en uitgangspunten die nodig zijn voor het samenstellen van de meerjarenbegroting 2026-2029.

Regio

N.v.t.

Evaluatie

De kaderbrief is onderdeel van de jaarlijkse P&C-cyclus.

Roelofarendsveen, 27-5-2025

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,

de gemeentesecretaris,

J.J. Démoed

de burgemeester,

A. Heijstee-Bolt

Bijlagen behorend bij het voorstel

- Raadsbesluit
- Kaderbrief 2026.